

ČLANEK 2/2019

KAKŠNO JE STANJE DRUŽINSKEGA PODJETNIŠTVA V POMURJU?

Družinska podjetja predstavljajo večino podjetij tudi v Sloveniji in so gonilna sila gospodarstva. Večina podjetij v Sloveniji (do 83 %) je družinsko vodenih in predvsem majhnih, z manj kot 50 zaposlenimi. Stanje v Pomurju bistveno ne odstopa od slovenskega povprečja, saj se je razmah družinskega podjetništva začel v osemdesetih in devetdesetih letih 20. stoletja.

Družinska podjetja običajno vodita prva ali druga generacija, le malo jih vodi tretja ali mlajša generacija.

Podjetja so vodena na tradicionalni način poslovanja in zavzemajo zelo pomemben del v strukturi vseh podjetij ter so eden od gonilnih dejavnikov ustvarjanja proizvodnje, gospodarske rasti in zaposlenosti v razvitih tržnih gospodarstvih.

V njih se prepletata ga dva svetova, družinski in poslovni, ki vplivata eden na drugega. Družinska podjetja so soočajo s podobno problematiko kot večina ostalih podjetij, le da je njihova vloga še toliko zahtevnejša, saj se tukaj pojavljajo težave z vidika usklajevanja poslovnega in osebnega.

V družinskih podjetjih je pomembno pravočasno postavljanje nasledstva pri prehodu iz ene generacije v drugo.

Prav pri postavljanju nasledstva se pojavlja največ pasti glede urejanja medsebojnih odnosov, zaščiti premoženja ter ohranjanju nadaljnjih dobrih ter zdravih odnosov v družini in podjetju. Le ti so ključni za dolgoročno stabilnost poslovanja družinskega podjetja.

Skozi izvedeno analizo stanja Družinskega podjetništva v Pomurju s strani Pomurske gospodarske zbornice, je bilo v letu 2016 ugotovljeno naslednje stanje v regiji:

- Pomurska družinska podjetja vodijo predvsem moški (67% podjetij), v starosti nad 50 let ter s končano vsaj poklicno izobrazbo.
- 64% družinskih podjetij, izhajajoč iz analize vprašalnika je starih nad 21 let ter se ukvarjajo v 63% s storitveno dejavnostjo (23% s proizvodno dejavnostjo in 14% s trgovsko dejavnostjo). K poslovnemu uspehu družinskega podjetja največ pripomorejo kakovostne storitve oz. izdelki ter že uveljavljena blagovna znamka.
- Družinska podjetja v Pomurju največ vodi prva generacija in poslujejo v statusni obliki kot s.p. in ali d.o.o. Opažamo, da se v večini podjetij torej prehod lastništva še ni zgodil.

- Večina družinskih podjetij zaposluje do 20 delavcev, obenem pa sta v teh podjetjih zaposlena največkrat v povprečju 2 družinska člana.
- Člani družine v podjetju največkrat vodijo podjetja, skrbijo za finance in skrbijo za prodajo in nabavo
- Velika večina družinskih podjetij dosega promet do 1.000.000 EUR. Iz tega lahko zaključimo, da največji delež družinskih podjetij v pomurski regiji predstavljajo predvsem mikro in majhna podjetja, ki večinoma poslujejo na domačem trgu (povprečno v 85%).
- Skozi analizo ugotovimo, da se bo pri 53% vprašanih podjetij prenos zgodil v roku nad 5 let. To zagotovo predstavlja izziv za podporno okolje za podjetništvo in specializirane svetovalce s ciljem, da navedeni prehod oz. prenos med generacijami poteka čim »manj boleče« ter kar se da pregledno z namenom nadaljnjega razvoja in rasti družinskih podjetij v pomurski regiji.
- Vprašanja, ki se v procesu razmišljanja in priprave na prenos največkrat pojavljajo:
 - o kateri so davčni, finančni in pravni vidiki prenosa?
 - o na katerega družinskega člana izvesti prenos?
 - o kdaj je pravi čas za prenos?

Vse navedeno pomeni, da je v podpornem okolju podjetjem zagotoviti kakovostne in finančno dostopne storitve zunanjih strokovnjakov, ki bodo sposobni reševati izzive pred katerimi so družinska podjetja.

Zelo pomembna ugotovitev, če že ne najpomembnejša pa je, da večina podjetij, ki razmišlja o prenosu potrebovala zunanjo pomoč pri pravnih, finančnih in davčnih vidikih nasledstva, podpri poslovanju ter internacionalizaciji poslovanja (skupaj 74%).

Pomurska družinska podjetja so torej izrazila željo in potrebo po pomoči in ukrepih, ki jih potrebujejo pri svojem poslovanju in prenosu na naslednjo generacijo.

Izpostavila so predvsem potrebo po podpori družinskemu podjetništvu ter izobraževanja na temo družinskega podjetništva, prenosa lastništva in vodenja, podpori prenosu in razvoju podjetja ipd.. S temi aktivnostmi skušamo podjetjem stati ob strani tudi na SPOT svetovanje Pomurje.

Pripravil:

Roman Wolf, svetovalec

SPOT svetovanje Pomurje (Pomurska gospodarska zbornica)

Projekt je sofinanciran s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter SPIRIT Slovenija, javna agencija